

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK XLVIII. Ч. 291. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 14-го грудня 1940.

No. 291. Jersey City, N. J., Saturday, December 14, 1940.

VOL. XLVIII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода”: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРОМИСЛ ЗА ВІЛЬНУ ПІДПРИЄМЧИВІСТЬ

НЮ ЙОРК. — Зїзд союзу американських промисловців, який представляв 8,000 американських підприємств, виробив платформу, в якій говориться, що американський промисл є за вільну, неограничену урядом підприємчивість у промислі. Також, щоб теперішня кампанія зброєння була переведена так, аби не потерпіли на тім суспільні свободи, для оборони яких саме Америка зброїться. В тій платформі далі говориться, що між урядом, капіталом і працею мусить існувати добра воля і взаємне порозуміння та співпраця, а також, що теперішня кампанія зброєння не сміє зле відбиватись на виробі продуктів щоденної потреби, та на рівневі американського життя. Цю платформу виробляли сто найпередовіших економістів і промисловців та її одобрено одногласно. Підчас дискусії над нею бесідники стверджували, що вона троха „філософічна”, але троха більше філософії в нашій щоденній житті не зашкодить, говорили вони.

ЩЕ ПРО УПАДОК ФРАНЦІЇ

НЮ ЙОРК. — На зїзді американських промисловців виголосив промову відомий французький журналіст і публіцист Андре Моруа та сказав, що Америка нині знаходиться перед подібними проблемами, перед якими знаходилась Франція перед війною. Він казав, що внутрішній розкол між поодинокими суспільними сферами, поміж працею і капіталом, поміж лівим і правим крилом політичних партій, був причиною того, що розточив Францію до самого споду і спричинив її упадок. Сварка, партійництво, брак проводу, демагогія, ставлення матеріальних вигід понад національну безпеку розгромили Францію, говорив Моруа.

ПРО НЕДОМАГАННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ПРОМИСЛУ

ДІТРОЙТ. — Перед зборами кількох соток дітройтських виробників авт декількох запрошених бесідників виголосило промови про завдання американського промислу в кампанії національного зброєння. Кореспондент „Н. Й. Таймсу”, що довгий час був в Берліні, говорив, що Гітлер осягнув у так короткі часи своє зброєння в той спосіб, що все підчинив під один провід і звернув всі елементи в напрямку озброєння. Военний аналіст Болдвин виказував, що кампанія зброєння залишається позаду плану під оглядом виробу літаків, та будови касарень. Чарлс Кетерінг, заступник Джeneral Моторс порівнює говорив, що коли до копання ями поставити два рази більше число робітників, то дуже правдоподібно вони викопують ту яму два рази скорше. Але коли на яйця посадити замість одну курку, дві, то всеодно вони не висидять курчаток два рази скорше. Американський промисл мусить виконувати кампанію зброєння власне на тій другій zasadі, говорив Кетерінг.

НЕ БУЛО САБОТАЖУ В „ГЕРКУЛІС”

ВАШИНГТОН. — Федеральне Бюро Інвестицій офіційно ствердило, що в вибуху амуніції в фабриці „Геркуліс”, Кенвил, Н. Дж., не було саботажу. Агенти це добре перевірили і не знайшли жадної причини думати, що хтось навмисне викликав вибух, в якому загинуло кількадесят людей. Однак дотепер техніки не ствердили, що могло спричинити цей вибух?

НЕВИКОНАННЯ ПЛАНУ

ВАШИНГТОН. — Секретар війни, Стимсон, на пресовій конференції ствердив, що з 40 нових касарень 25 спізнилось з викінченням. Деякі залишились позаду на тиждень, інші на два і пів місяця від часу, назначеного в плані. Це з черги спізнило набір нового війська.

ХОЧУТЬ ЗА ДОВГІ ОСТРОВИ

НЮ ЙОРК. — Бюро публичної олінії Гелона стверджує, що тепер великий відсоток американців хотілоб дістати взаїну за старі англійські довгі острови, що лежать недалеко Каналової смуги. Велика більшість, 88 на сто, є того переконання, що тих старих довгів всеодно від Англії ніколи не можна буде дістати, то краще за них бодай щось дістати, ніж ніщо.

ПІДГОТОВКА ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ

НЮ ЙОРК. — За підмогою уряду 65 американських каледжів зачне курси, в яких будуть підготовляти техніків для американського воєнного промислу і армії. Теперішня збройна сила полягає в першу чергу на знайомість з машинами. Добрий машиніст це половина доброго вояка.

БРИТІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР ЛОРД ЛОТІЕН ПОМЕР

По короткій недужі на захворювання мочевих проводів помер зовсім несподівано в 58 році життя британський амбасадор лорд Лотіен. Хорував всею чотирма дні і своєю хворобою де кінця не трактував поважно. Кілька годин перед смертю його писану промову, в якій він закликав Америку до помочи Англії, бо Англія сама має мали вигляди на вигру, прочитано перед американським фермерським федеральним бюро. І коли всі американські газети грубими написами передали цю промову по Америці, лорд Лотіен вже не жив. Він помер в другій годині вночі, з середи на четвер, але внаслідок бажання повідомити про це наперед президента, здержано цю вістку до 10 год. рано.

Президент Рузвельт вислав кондоленційну телеграму до англійського короля Юрія, в якій говорив, що до глибини душі зворушений смертю „амбасадора Вашого Величства, а його приятеля”. Подібну телеграму вислав до прем'єра Чорчіла секретар стейту Кордел Гол. Лорд Лотіен визнавався дуже добре в американських справах і здобув собі в Америці величезну популярність і любов. Він був з професії журналістом, а також державним мужем. Був колись секретарем Ллойда Джорджа.

КНЯЗЬ ВИНДЗОР ЛЕТИТЬ ДО РУЗВЕЛТА

Князь Виндзор, що перебував короткий час у Маямі, в зв'язку з зубною операцією своєї жінки, несподівано відлетів літаком на Карибське море, щоб там побачитись із президентом Рузвельтом. Офіційного ствердження, що він поїхав саме до Рузвелта, нема, але неофіційно потверджено цю поїздку в колах, близьких до князя Виндзора. Водночас говорять, що його поїздка зв'язана з назначенням його як амбасадора до Америки, на місце померлого лорда Лотіена.

МОРГЕНТАВ ГНЕТЬСЯ ПЕРЕД ЗАКОНОМ

Секретар фінансів Моргентав, який довгий час перемовив з англійськими представниками про фінансову поміч Англії, тепер ствердив, що такої позички годі Англії дати, бо це забороняє нейтральностейний закон Джансона, який каже, що всім воюючим державам, зокрема тим, які відмовились сплачувати старі довги, не вільно давати нових позичок. Цього закону годі обійти, бо він занадто виразний. Тому треба наперед рішення конгресу, щоб можна було рішитись на таку позичку Англії, говорив Моргентав.

ЦІЛИЙ ЄГИПЕТ ЗНОВУ В БРИТІЙСЬКИХ РУКАХ

Італійські територіальні здобутки зперед трьох місяців пропали. З того, що заявив британський прем'єр, Вінстон Чорчїл, в парламенті, виходить, що британські злучені сили, себто фльота, піхота, артилерія і летунство, розбили три італійські дивізії, що оперували на території Єгипту. Далі подають з Лондону, що забрано в полон найменше 20,000 італійських вояків, а деякі часописи пишуть про 35,000 полонених. У всякому випадку мається тут до діла з добре підготованим британським „блискавичним наступом”, подібним до німецького „бліцкригу”. Британський комунікат каже, що італійці відступають у поспіху на цілій лінії.

ВАЛЬОНА ЦІЛКОМ ЗНИЩЕНА

Таке доносять відомости з Атен. Кажуть, що та важна альбанська пристань не є вже до вжитку. Щодо інших воєнних операцій комунікат не подає нічого нового, а тільки стверджується, що італійці пробують ставити сильний опір, окопавшись біля Тепелені.

НАБЛИЖАЄТЬСЯ КРИТИЧНА ХВИЛИНА

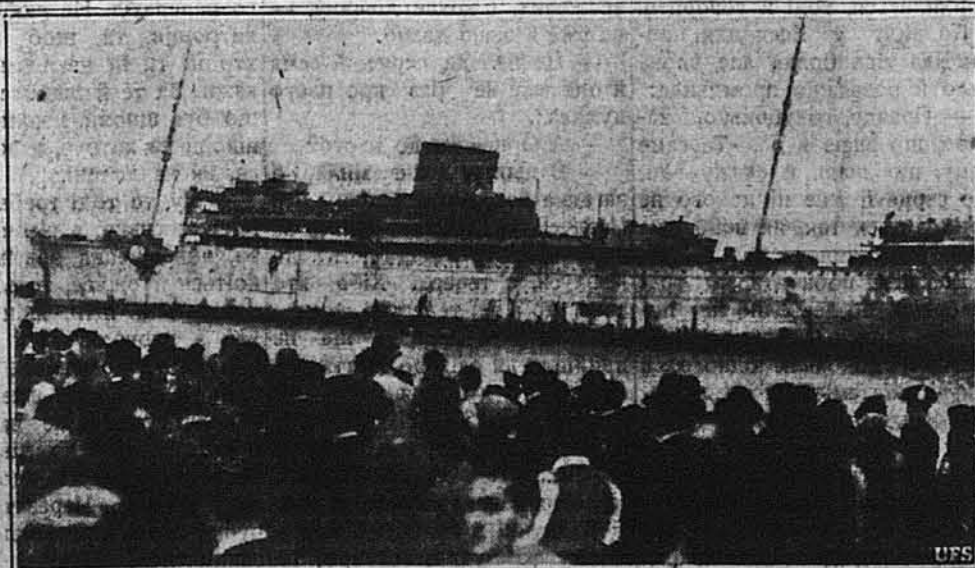
В такий спосіб представляє італійська преса теперішню воєнну ситуацію. Вона майже цілком поминає те, що діється на грецько-італійським фронті. Не прив'язує ніякої ваги до подій в Альбанії. Зате розписується широко про події в Африці. Каже, що Британія збрала там усі свої сили, які тільки могла зібрати і завдає таким чином удари. При тому зазначається, що Сіді Барані є в британських руках, та що італійці понесли поважні втрати, підкреслюючи, що й ворог поніс теж такі самі втрати. Преса звизає населення не прив'язувати ваги до того, що втрачено кілька миль пустелі. Зазначає, що так є у війні, що раз перемагається, а другий раз програється. Та важним, пише вона, є тільки кінцевий вислід, а ним буде „певна італійська перемога”.

„ЯКАСЬ ПАРТІЯ” ШИРИТЬ НЕВДОВОЛЕННЯ

Про це пише далі італійська преса. Догадуються, що це „партія маршала Бадоліа”. З того виходилоб, що справа з маршалом Бадолієм Ламі не є ясна, не зважаючи на ті „сердечні розмови”, які мали відбутись між ним і Мусолінієм, про які розписувались так широко італійські пресові звідолення.

РЕВОЛЮЦІОНЕР, ШПИГ, ЧИ ХТО ІНШИЙ?

МОСКВА. — Загарбавши Західню Україну чекісти заарештували „Семена Дзікунського”, що мав бути провідником „української терористичної банди” в часі російської громадянської війни. Пізніше він мав бути тайним поліційним агентом. Тепер кінський суд засудив його на кару смерті. Ось таку відомість передає американська пресова агенція з Москви.

УШКОДЖЕННИЙ НІМЕЦЬКИМ РЕЙДЕРОМ. — Британський корабель „Карнарвон Касл”, ушкоджений на Атлантиці німецьким рейдером заїжджає до Монтевідео для направинок.

СМЕРТЬ ЛОТІЕНА ВИКЛИКАЛА ЗАГАЛЬНИЙ ЖАЛЬ В ЦІЛІЙ АНГЛІЇ

ЛОНДОН. — Рідко яка подія моглаб так потрясти цілою Англією, як потрясла нею несподівана вістка про наглу смерть її амбасадора — лорда Лотіена. Очевидно, що під тим треба розуміти ту обставину, що всі мають тут на увазі не тільки особу Лотіена, але цілу Британію, якої судба була тісно зв'язана з активністю покійного в Злучених Державах. А ту активність вважали надзвичайно важною, таки життєвою для Англії. Ось тому такий старий політик як Ллойд Джордж, під яким працював Лотіен підчас першої світової війни, сказав, що як довідався про смерть Лотіена, то йому здавалось, що трісла бомба під його ногами. Знову в урядових колах кажуть, що ця вістка про смерть Лотіена страшніша, ніж як би було прийшло донесення про втрату двох корпусів, чи британського танкерника. А ще інші кажуть, що та смерть, це властиво є перше властиве нещастя, яке потерпіла Британія підчас цієї війни. Супроти того не диво, що є многи, що не вірять, що лорд Лотіен помер звичайною смертю. Ту „тайну” розв'язує дехто так, що каже, що його строїли нацистські агенти.

Хто буде наступником?

Хоч Британія має повно визначних державних мужів і є з кого вибрати, а проте заявляють, що забере досить часу, заки вона рішиться, кого саме вислати на уряд її амбасадора до Злучених Держав. Всі добре розуміють, що це тепер найважливіший уряд, бо він має бути у постійнім зв'язку з Білим Домом і зеднувати американські симпатії для найбільшої допомоги Англії. Найбільше голосів заявляється за те, щоб наступником став секретар війни Антоні Іден. Інші кандидати це самі міністри, або найважливіші особистості, які тільки має Англія.

ОСТАТОЧНО РОЗМЕЖУВАЛИСЬ

БЕРЛІН. — Урядово проголошують, що будуть ліквідовані комісії, що мали розмежувати Німеччину від СССР. Остаточне розмежування вже наступило.

КОЛИ І НА ЯКІ ГРАНИЦІ?

МОСКВА. — Советська преса подає в дуже загадочний спосіб, що на границі прийшло до кривавої сутички з „озброєним відділом”, який хотів вдертись на советську територію. При тому вбито одного чоловіка, двох ранили, а 23 полонено. Советський відділ мав тільки одного раненого. Де й коли це сталося, про це часописи не подають.

БОЛГАРІЯ І СОВЕТИ

БЕРЛІН. — Назагал панує переконання, що між Болгарією і Советами є якесь порозуміння. Та німецька преса твердить, що Болгарія відкинула пропозицію Советів, щоб заключити договір про ненапад.

ПРО РОЗСТРІЛИ І ДЕПОРТАЦІЇ ПОЛЯКІВ

ЛОНДОН. — Польська телеграфічна агенція подає за „Варшавер Цайтунг” ряд поляків і жидів, що зістали засуджені на смерть за незаконне посідання зброї. Знову преса пише, що німецька влада депортує поляків тисячами.

СИН НАПОЛЕОНА ВЕРНЕ ДО ФРАНЦІЇ

ВІДЕНЬ. — Очевидно, що вернуть тільки його тлінні останки. Це мова про Князя Райхштадського, що помер в 1832 році у Відні, маючи 21 років. Він похований в каплиці оо. капуцинів, де спочивають Габсбурги. Це син славного Наполеона і архикняжни Марії Люїзи з Габсбургів. Як Наполеона здепронували і вивезли з Франції, то сина його забрали до Відня. Тепер ніхто не знає, що це за причина, що його тіло перевозять до Франції.

„ПОСТІЙНА І ВІЧНА ДРУЖБА”

БІЛГОРОД. — Така має наступити від тепер між Югославією і Мадярщиною, згідно з тим договором, який підписано. Особливо підкреслюють те, що в договорі сказано не тільки про „вічну дружбу”, але також і про „вічний мир”.

Що на те Німеччина?

Що договір заключено, це всім відоме. Зате не знати, яке буде відношення Югославії до держав „осі”, зокрема до Німеччини, з якою Мадярщина в союзі. Одні кажуть, що цей договір означає, що Югославія притягнена до того „нового порядку”, який ставить Гітлер. З другого боку твердять, що Мадярщина і Югославія хочуть таким чином мати більшу силу і самостійність. Навіть твердять, що адмірал Горті мав не згодитись на те, щоб Німеччина мала свої повітряні й військові бази в Мадярщині. Це малоб бути ознакою, що вона хоче мати свободну руку.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, а котрим оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ДІЙСНО НОВІ ЗАСАДИ?

Не тяжко уявити собі, що діється тепер в горах і селі тих українських скитальців, що розкинені по всій землі й вичитують те, що пишеться про той "новий порядок", що повинен би дати їм змогу вернути на рідну землю. Маємо на думці скитальців, бо той український нарід, що під окупантами, взагалі не має ніякої нагоди дізнатись про те, що думають керуючі світом, коли укладають план "нового порядку". Та ми, американські українці, є в тому щасливому положенні, що можемо хоч дещо про те знати. Хочби тому, що тут ще найбільша свобода преси. Тому і можемо до тих усіх плянів ще найбільш об'єктивно ставитись. Крім того над нами не висить ніякий ворожий меч. Значить, що можемо холодно думати, себто ще найкраще зрозуміти дійсні інтенції тих, що задумують будувати "новий порядок" в Європі й в світі. Особливо, коли іде про те, як той "новий порядок" береться розв'язувати справу України.

Будучи під свіжим враженням того, що сказав Гітлер про цей "новий порядок", можемо сказати, що нема в тім пляні нічого позитивного. Бо загальні фрази про краще й культурніше життя, про працю як єдину цінність і т. п. ще нічого не виносять. Особливо тоді, коли ті фрази про поліпшення відносяться головним чином до німецького народу. Навпаки можна вносити, що ті поліпшення готові наступити коштом праці інших народів. З того, що говорить Гітлер не видно, щоб в його новій Європі було місце для вільної України. З "нового порядку" Гітлер ніяк не виходить, щоб могла усьміхнутись воля і краще життя поневоленому українському народові.

Ось так є з Німеччиною, чи там з державами "осі". Але й з боку Великої Британії покищо не видно ніякої конкретної політичної програми, навіть такої, з якою виступали альянти минулої світової війни. Це мабуть відчуває і сам британський уряд. І тому заповідають, що незабаром скаже про це важке слово британський прем'єр, Вінстон Черчилль. Це, очевидно, буде політичною подією світової ваги. Та, якби він не порушив при тому проблеми, то тяжко припустити, щоб між ними знайшлося місце для української справи. Не дуримо себе під тим оглядом, а беремо справу такою, якою вона є в дійсності. І не виходимо в причини, чому так є. Зате зазначимо, що щоб хто не говорив про "новий порядок" і про "нові засади", що будуть застосовані при укладанні того порядку, то багато з цього не вийде, коли в ньому не буде місця для вільної й незалежної України. Бо порядок в Європі без вільної України не буде ніяким "новим порядком", а тільки старим насильством. Бож тільки при допомозі насильства держиться тепер український нарід в неволі в Європі! А затвердження того насильства, чи нове насильство не може бути "новим порядком" і "новою засадою".

МОЛОТОВ І КАЛІНІН

(Для "Свободи" з Женеви, Швейцарія).

Є вони правою і лівою рукою тіла, головою якого є Сталін. Права рука, як належить, не знає, що творить ліва, принаймні формально, відповідно до того, що члени потрійного союзу не знають, принаймні про людське око, що чинили, а ще менше, що чинитимуть члени протекторатного пакту. Чи знає Сталін, що він робить і що робитиме, питання більш ніж сумнівне. Добрий "буржуазний" політик, як відомо, однодумець, друге говорить, третє робить, а з того виходить, щось цілком інше, ніж він собі міркував. А ніхтож не буде тепер твердити, що "геніальний батько працівників цілого світу" провадить соціалістичну політику. Оскількиж він провадить, як і завжди, політику московського імперіалізму, різниться вона в своїй основі також мало від політики покійного Миколи II, як і від політики в той же самий спосіб упокоєного Льва Троцького.

До Берліну виїхав Молотов відбудуши свято, чи краще сказати, поминки жовтневої революції, не виголосивши на них, з причин досить зрозумілих, промови про зовнішню політику СРСР, якої чекала європейська преса. Та й що він міг би про цю політику сказати, не знаючи цілком докладно наперед, що йому буде сказано і наказано в Берліні. Але Калінін промовляв, нагадав так, як звичайно в Кремлі промовлялося при цій нагоді, хоч і прикриваючи бязко звичайну демагогію мрякою загадкової загальності. Він зазначив між іншим, що в СРСР був цього року "гуртовий збір збіжжя недалеко від 7 мільярдів пудів". Інакше зрештою й бути не могло, бо Сталін вже два роки тому наказав збирати не менше 7-8 мільярдів пудів річно. Як далекій був від означеної кількості не "гуртовий", а чистий збір, Калінін на жаль не згадав. В кожному разі припадало на одного советського ідола менше ніж в "голодні" царські часи. Це ані трохи не перешкодило Калініну кивнути на "буржуазну" Європу зазначуючи: "В Західній Європі природа і війна дуже знизили урожай... Виживлення Європи є одним з найповажніших завдань...". Продовжуючи порівняння між "соціалістичною" і "буржуазною" державами зауважив він: "Армія безробітних", це дуже неприємний загальний матеріал для капіталістичного світу...

Далі „боротьба за комунізм“.

З промови цього роду преса потрійного союзу, а за нею і нейтральна, витягні багато для себе природно не могла, отже й вдовольнялась наступним реченням: „Сучасний уклад міжнародних обставин не дає нам права бути байдужими спостерігачами розвитку подій, але накладає на кожного советського громадянина відвічальні обов'язки. Цьому реченню було надано таке тлумачення, що московський уряд має намір взяти більш активну участь в міжнародній політиці по боці потрійного союзу. Але за цим реченням іде наступне, яке європейська преса не подала до відома своїм читачам:

„Советський Союз є єдиною в світі соціалістичною державою. Протягом цілої історії вперше мають працівники свою справжню батьківщину...“ Далі Калінін казав: „Кожна советська людина повинна напружити всі свої сили, щоб підняти ще вище могутність нашої советської батьківщини. Це й буде виконанням нашої обов'язку перед міжнародним пролетаріатом, це й буде нашою боротьбою за комунізм“.

Отже Калінін зовсім не нагав на можливе більш активне політичне співробітництво з державами потрійного союзу, а досить виразно промовляв про „боротьбу за комунізм“ проти „капіталістичного світу“, до якого належать, розуміється і держави потрійного союзу. Що „комунізм“ і московський імперіалізм є тотожними, Калінін не міг розуміється говорити.

Перехвалки і „хай живе комуністичний Інтернаціонал“.

„Ізвестія“ з 7. XI, які подали промову Калініна, містять також і наказ комісара оборони Тимошенка, в якому іншим говориться наступне: „23-та річниця жовтневої революції відбувається у виймовно небезпечних і неспокоячих міжнародних обставинах. Друга імперіалістична війна, яку провадиться за панування над світом, прибирає все більш розмири, охоплює все нові території і народи... СССР станув міцно на берегах Фінської затоки, Балтійського моря та Дунаю. Капіталістичному світу доведеться стиснутися і відступити...“ Цей наказ керманіча „відважної“ червоної армії, що не могла собі дати ради з малою Фінляндією і „завойовувала“ лише те, що їй кидала Німеччина, попереджувала

бучна передсвяткова стаття „Ізв.“ з 6. XI, в якій між іншим писалося: „Кривавим кошмаром душить ця війна сотки мільйонів людей в капіталістичних державах, несе голод, злидні, смерть...“ Той же часопис з попереднього дня закликає „скріплювати інтернаціональні зв'язки робітничої класи СССР з робітничими класами капіталістичних країн“, закликає „советських працівників не забувати про капіталістичне оточення“ і кінчить традиційним вигуком „Най живе комуністичний інтернаціонал, орган боротьби за перемогу працівників“.

По бундучності — до Берліна.

Не минуло й тижня по цих бучних, демагогічних закликах керманічів „єдиної соціалістичної держави до боротьби проти „капіталістичного оточення“, отже проти Німеччини і Японії, бо ані Британія, ані Америка СССР не оточують, як Молотов, оточений 70 „спеціалістами“, подався до Берліна радитися про співробітництво з найчильнішими керманічами цього „оточення“ на основі „нового ладу“ в Європі. Радився дуже демонстраційно і дуже довго, витрачаючи справді дуже багато часу на перекладчиків, бо, будучи громадянином Вятки і справжнім москвиним, Молотов не спромігся перемогти ніодної з „буржуазних“ мов, чим він дуже некорисно різниться від Литвінова, який промовляв в різних мовах.

Наради були абсолютно довірочними, але з огляду на неврівноваженість припущення, що держави „осі“ пристали на плян Комінтерну, лишається припустити, що Молотов пристав на програму „капіталістичної“ осі. Його побут в Берліні був коротким, ніж преса припускала. Як він дивився у вічі Калініну і Тимошенкові по поверненні до Москви, це вже інша справа, але тут рішає Сталін.

Нейтральна преса зазначила, що москвинів приймалося в Берліні зовсім не так урочисто, як наприклад італійців, і в ціліх місті було видно лише три советські прапори, на амбасаді, на двірці і готелі, де перебував Молотов. Зате німецька преса писала про тривкість німецько-советської приязні, ніби з огляду на вибір Рузвельта та на злість Великобританії, яка нібито навіть обіцяла визнати анексію прибалтійських держав та Басарабії, щоб стримати Молотова від його берлінської подорожі. Ця преса намагалась переконати європейську опінію, що з Молотовим обговорювалося не тільки справа війни, але навіть майбутню

співпрацю в „Новій“ Європі. Хоч, як видно, до кінця сучасної війни ще надто далеко, щоб Молотов потребував приїздити до Берліна для обговорення так мало актуальної справи. Більш правдоподібним виглядають припущення деяких нейтральних, а спеціально швейцарських днівників, які гадають, що в Берліні обговорювалося не лише довіз засобів поживи з СССР до Європи, який був досі невідстарчальним, а й майбутнє становище Москви до воєнних операцій на близьких та Далеких Сході. „Журналь де Женев“ з свого боку гадає, що московському уряду доведеться зрестися „одинаковою прикливою для кожного москвина від большевика до монархіста мрії про Царгород“, і вдовольниться турецькою Вірменією та есентуальними концесіями в Ірані. Другий же-невський днівник припускає, що московський уряд таки згодиться полишити Чен Кай-шека його долі за вільну руку в Зовнішній Монголії та Хінським Туркестані.

Хай зростає!

З нашого боку можемо лише побажати Москвині всякого „успіху“. Чим більше буде московський уряд втягнений в вир боротьби за „панування над світом“, після власного большевицького вирату, чим більше чужих земель і чужих народів опиняться в межах советської владниці народів, тим більше зростатиме суперечність між розмірами і скарбами держави з одного та збройною немічною Москвини з другого боку. Отже тим скорше завалиться мур цієї владниці. І тим скорше визволиться Україна на чолі інших поневолених націй.

К. Волинський.

КОЖНИЙ СВДОМІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

КНЯЗЬ І КНЯГІНЯ ВІНДСОР

оглядають роботи в робітнях Червоного Хреста в Насо.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II.

(101)

І Обеременниха й Орися, як і перше, радо вітали в себе гостю, з якою вийшло їх спільне нещастя. Ні безталанна мати й жінка, ні господарка, ні Орися, ніби вмовнившись, не будили болючих, гірких споминів, та не без того було, щоб іноді вони сами не поставали. До тогож іще не тільки мати, а й Василиха, що подолала дівчину як рідну дитину, не раз уже застановлялася над становищем, що в ній так несподівано опинилася. Отже, так чи інак, а сила обставин ліни, та й напевне часом розмову на те, що в усіх боліло.

Раз, коли Орися вешталася надворі по господарству, а старі сиділи в хаті й тихо собі розмовляли про всяку-всячину, Василиха, кинувши око у вікно, чи нема поблизу дівчини, запитала:

— Якже воно, моя ненько, далі буде з Орисею?... Не довікуж той смуток, тая печаль: живий про живе мусить думати. На те, що сталося, нема ради... Потужили, поплакали, переболіли трохи, то й до живого життя вернутися треба. Дівчина на виданні, а в господарстві чоловічої руки й голови треба... Не привів Господь Павлуса зятем назвати, то треба думати про когось іншого, до парі був такий дівчині, як ваша Орися.

— Думаю, серденько, думаю, душе мила, ночей не сплю та все з тими думками не розлучаюся, — відкалася Обеременниха, — а як приходить до діла, гляну на неї, бідолашну, й язик мені не повертається щось їй про це почати.

— Е, так, голубонько, не можна! Треба хоч потиху та помалу, обережно до того обаченько підійти до цього... Всеж одно, мовляв, не минеться, а того, що було, не вернеш... Маєте кого на мислі?

— Колиб то моя в цьому воля була, серденько, а тож ви її знаєте... Треба вичекати й побачити, до кого її серце прихилиться, тоді й говорити. По виду у Василихи промигала тінь болю, але вона тихо й розважно промивила:

— Правду, голубонько, кажете, що знаю я її... Та саме тому, що знаю, й скажу вам, що серце її вже ні докого не прихилиться так, як воно вже було прихилилося раз... Тож не чекайте побачити, а тоді говорити, бо все одно не побачите. Орися не з тих, що сьогодні покохала одного, а завтра вже сміється до другого... В неї наша вдача: покохали ви свого Обеременку — а свого Похила, то вже про інших і до смерті в наслідки немає. Доля судила бідній дівчині, не побравшись, одвідали, та все одно — серцем вона вже ні до кого біль-

ше не прихилиться... Алеж не в черниці їй постригтись?...

— Що ви, душе мила? й не думаюмо про це...

— А як про це кажуть?... Отож, треба, щоб коли не серцем, то хоч розумом до якого гарного чоловіка прихилилася. Якої ви думки, голубонько, хочби, скажемо, про того Павлуся Кругу? Чом не жених, і кохає дівчину, — це вже я знаю давно.

— Це правда, серце, й сама я оце вже не раз про нього думала...

— А Орися як до нього?

— В цьому, душе мила, й загадка вся. Коли живий був Павлус, не любила Дениса до його ніби то нещирість до Павлуса, а тепер... Хіба хто знає, що в неї тепер на думці...

— Та й то правда: ще не прийшла як слід до життя, пішла такого нещастя... Не до женихів їй ще йти... Нехай потужить іще собі трохи, виболоїє зовсім... Та ви, голубонько, тим часом не дрімайте, а так, щоб дитині й невдажд, помаленьку то мудрим словом, то прикладом, то любов'ю приймаючи в себе Дениса, зробить так, аби воно ніби само со-

бою сталося, що він забалакає про старостів...

— Сама про це так думаю, серце, та щось і заходжується боюся, щоб зовсім не відвернути дівки від нього. Розумна вона в мене, дай їй Бог щастя, й покітлива: щоб, як помітить мої заходи, та не подумала, що це його робота. Зненавидить тоді його наперехід. Не любить отих хитроців та щоб підходив до її: ти їй навпрямець усе кажи. За те й любилася Павла, що був щирий, і коли що, то ніколи не хитрує, а все в нього, як на долоні.

— Ну, то тоді треба справді обережно, а як наспіє пора, що дівчина зовсім заспокоїться й оживе, то можна й навпрямець піти, якщо інший хто з парубків не припаде тим часом до мислі...

— Ні, серце, це вже я знаю. Ніколи вулиця не вбила її душе... Хіба, було, дівчата на силком потягнуть, щоб погуляла з ними... Через те й парубки-якось не важилися дуже залицятися! Пишна, казали, дуже, та ще й письменна, то щоб, бува, в дурні не пошла. Один тільки Павлусь якось

той... Кажу, мабуть тому, що щирий був, гарний парубок...

Не раз отак розбалакують, було, між собою дві вдови про долю своєї улюблениці та клопочуться про її будуччину, а що мала на мислі сама Орися — тяжко було розгадати.

Можливо, що покищо про це навіть і гадки не мала, перебуваючи, хоч і повільно, але певно той біль, ту муку, що завдала серцю підступна звістка сліпого козбара.

XXVI.

Вся осінь минула в морських походах. Відважне січове лицарство пошарпало на Чорнім морі малоазійські береги з Трапезонтом, Синопом тощо, а довідавшись, що султан вилас до Очакова нову велику виправу, щоб відрізати запорожцям поворот на Січ, братчики всіма своїми силами кинулися до Босфору, покажували й спалили передмістя Царгороду й весело верталися додому, обливши весь Крим, перепливши Озівське море й піднявшись у гору річкою Молочною.

СПРОТИВ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЦТВА В ДОНБАСІ

„Ізвестія“ з 13. IX. гукають з нагоди „змагань“ наказаних поміж робітництвом Донбасу та Криворіжжя: „Вугільники Донбасу не полишайте позаду криворіжців“, і висловлюють такі меланхолійні думки в тексті статті:

„Ясно, що без рішучої боротьби проти порушників працївної карності нема чого й мислити про стаде піднесення добування вугля. В Донбасі все витрачають даремно дуже багато дорогого часу праці. Дотичні перевірки переведені в низці шахт комбінату „Ворошиловградуголь“ довели, що керманіч врубавої машини працює справді лише 66% призначеного часу, добач - вантажник — 60%, при машині добування — 80%. Це пересічні числа, а в багатьох окремих випадках вони ще значно гірші... Партия і уряд жадають від вугільників, щоб вони в найкоротшім часі випростили викривлені і направили завалені шахти, (авжеж), але тепер є ще десятки таких шахт... По деяких шахтах штучно збільшується платню робітникам додатками за вигадані праці, яких в дійсності зовсім не було роблено... Протягом 1939 р. вугільники витратили на 34,5 мільйонів киловаттгодин електричної енергії більше ніж належалося їм, а в нафтовій промислі Баку витрачено на 30 мільйонів киловаттгодин більше, призначеного наслідком недбалого уживання машин...“

Такі є наслідки невідляницької праці на чужонаціональних землях.

Лиш правда може дати свободу, а лиш свобода правду.

З ДНЯ

ДВІ НЕБЕЗПЕКИ ДЛЯ АМЕРИКИ.

Америка нині знайшла між двома небезпеками, що торкаються її внутрішнього устрою. Одну з тих небезпек дуже добре зясував недавно голова союзу американських промисловців, Г. В. Прентис. Він сказав, що американський промисл є рішуче проти війни. Бо війна означає знищення. А також тому, що внаслідок війни треба буде впроваджувати в суспільне життя Америки певні зміни, певні регуляції, які остаточно доведуть до того, що Америка втратить свої заздрісно зберігані суспільні свободи, за які вона боролась 160 літ тому.

Коли взяти під увагу факт, що в інших, попередніх війнах, промисл не все дивився косим оком на війни, хоч вони також означали знищення, найголовнішою причиною, що американський промисл нині боїться війни, залишиться це, що війна грозить впровадженням в Америці того, що вже є в Англії, а саме, свого роду державного соціалізму.

Бівини в Англії відіграє поруч з Чорчілем першорядну роль. Колиб Чорчіл уступив, Бівин стане прем'єром. А Бівин є робітничим організатором, щось подібне до Джана Лусса в Америці. Зрозуміло, що американський промисл не дуже похочує, щоб йому диктував якийсь американський Бівин. І тут міститься страх промислу перед війною.

ДРУГА НЕБЕЗПЕКА.

Але є друга велика небезпека для внутрішнього американського устрою. Вона вирине тоді, коли Америка до війни не піде і Англія війну програве. Цю другу небезпеку дуже добре виловив недавно американський летунський герой з попередньої світової війни, Рікенбекер. Він сказав, що колиб Англія програвала, національна небезпека звернулася цілою своєю силою проти західної півкулі. Щоб охоронити від тої небезпеки, Америка буде змушена ставати найбільш мілітарною потугою на світі. Вона буде мусити вдержувати мільйони постійної армії. Кожний здоровий громадянин муситиме вправлятися у военній штучці. Промисл, фермерство, фінанси, суспільне виховання, медицина, мистецтво, і всі інші прояви суспільного життя будуть впрямжені до мілітарного воя. Ціле населення в тім тотальній військовій твердій дисципліні. В такій системі зникне цілком суспільна свобода, казав Рікенбекер, а також зникне нинішній високий життєвий рівень, бо матеріали йтимуть в першу чергу на виріб гармат, літаків, повзів, амуніції, однострув і т. п.

ЗАВДАННЯ ПРЕЗИДЕНТА.

Президент Рузвельт дуже добре здає собі справу з того положення. Він не спускає з ока ні одну ні другої небезпеки і старається повести середню лінію, щоб погладити всі суперечливі суспільні течії так, аби була осягнена найвища національна боева готовість, а водночас, щоб не були в тій готовості здушені цивільні свободи, індивідуальність чоловіка та щастя одиниць.

Чим більше людей живе на одній місці, чим більше зріжничковане економічне життя й одні люде залежать від других, тим більша суспільна дисципліна мусить існувати серед всіх галузей економічного життя і серед всіх шарів даної суспільності. Втручання уряду в ріжні суспільні справи в нинішню пору є konieczне. Не можна залишити національної господарки емпіричному бігови, її власним внутрішнім течіям, на засадах старого, класичного капіталізму. Мусить бути центральний нерв, який всім керував би так, щоб ця господарка цілому народові виходила на користь. Та з другого боку в тім керуванні мусить бути задержана строга границя, поза яку воно не сміє виходити. Інакше життя стане регульоване згори, на той сам лад, що в Німеччині, Італії, чи СРСР.

САМОДИСЦИПЛІНА.

Серед тих реформ, які відбуваються і будуть далі відбуватися в Америці, звичайний громадянин повинен задержати повну самодисципліну й охоту співпрацювати з урядом. Бо це є найосновнішим неписаним суспільним законом, що там, де суспільність сама задержує дисципліну і сама старається вгадати, що добре для цілості, там є менше потреби запроваджувати диктаторські міри і там є кращі можливості для розвою демократії.

Диктатура це гіркий лік на анархію. Як всякий лік, так і диктатура це неприємне явище. Але майже в кожному випадку воно є необхідне там, де розпаношилась недуга анархії. Помилково і шкідливо є твердити, що диктатура приходить виключно завдяки безоглядним зусиллям якоїсь малої кліки. Корисніше є представляти громадянам дійсну причину диктатури, тоді вони знатимуть, як її уникнути.

Шлях для диктатури промочує кожний, що ріжними способами баламутить загаль, викликає анархію та не хоче брати під увагу інтересу національної цілості.

ПІДПИРАЙТЕ СВОІХ БІЗНЕСМЕНІВ.

КАНАДІСЬКА ПРО РОСІЙСЬКИХ СЕКТАНТІВ (Докінчення)

„ХРИСТОС“ ВЕРТАЄТЬСЯ ЗО СИБІРУ

У духоворської колонії у Канаді зажили й деякі англійці й канадійці, що добачили в духоворах первісних, незіпсутих християн. Однак вони просто всі скоро зневірившись в духоворів і покинули жити серед них. Деякі з них потім писали про духоворів у канадійських і англійських газетах, представляючи духоворів як секту, що думає лише про себе, що вважає себе одну за правдивих людей, що не має до інших сект тої терпимості, якої домагаються від інших для себе.

Тимчасом квейкери старалися добути Петра Верігіна зо Сибіру, куди його після царського уряду. Вони були певні, що цей мужик, що вмів читати і писати, що мав приємні манери й практичний ум, може багато своїм людям. Нарешті їх заходи увінчалися успіхом і в осіні 1902. року приїхав вільний до Москви. У п'ятьох ріжних місцевостях у Росії на нього ждали по тисячі долярів, які йому на дорогу вислали канадійські духовори. Верігін бачився з графом Львом Толстим, а приятель Толстого Чертков влаштував Верігінів публічний відіт у Лондоні, на котрому Верігін через перекладача відповідав хитро на ріжні релігійні питання. 22. грудня 1902. канадійські духовори витали Верігіна в Вінніпегу, витали й справжнього свого Христа.

Та незабаром по його приїзді ці канадійські духовори почали сутичку з канадійським урядом. У Канаді серед них на зріла опозиція проти вживання звірят до пільної праці. Як сказав один духоворський папаник, „Це гріх тягнути особисті користи з поневолення наших братів, звірят“. Та дехто звернув увагу, що звірята допомагають при удержанні громади так, як люди; коли кінь працює при управі пшениці, він допомагає чоловікові; як чоловік косить траву, він допомагає коневі. Отже дехто радив трактувати коней як членів духоворської громади. Це було все гарно, але шовж тоді роботи з бугаями, головні як їх багато? Продати їх нехристам-різникам за гроші?

Отже їх клопотали й інші питання: чи мають вони їсти м'ясо? чи мають вони поселятися, чи може мандрувати з місця на місце, як Христос це робив?

Верігін проявляв усе багато хитрості не лише в вирішуванні таких спорів, але може ще більше в вирішуванні практичних питань поселення й заряду. Він зробив компроміс зо Планедіном і Зібаровом і перебрав заряд матеріальної господарки духоворської секти. Духовори осіли на землі, зареєструвавши на себе 323,000 акрів землі. Канадійські ліберали тишилися з духоворів і Верігіна.

Раз з духоворської оселі Ефремовка вирушила валка чоловіків і жінок на прощу. Всі були зовсім голи: хотіли, мовляв, показати, що вони діти волі. Коли валка підійшла до духоворського села Надбоджі, мешканці його, видившись на прихильників іншої думки, вибили їх лозиною до крови й до села не пустили. Вони направилися до села Тружденія; по дорозі їх зіпхав уливний дощ. Вони перемерзли. Селяни Тружденія прийняли їх обігрітими й наїстими, але до процесії голих пристати не хотіли. Процесія, тепер уже одітих, справилася до міста Йорк-тону. Під містом їм заступила дорогу канадійська кінна поліція. „Куди ви йдете?“ питався командант. „Ми йдемо провадити християнське життя“, відповів один з духоворів. Поліція почислила їх, і приказали їм вертатися до своєї оселі і відіхали. Духовори дуже дивувалися, що поліція виглядала на козаків, але їх не били. Хтось піддав думку роздзягтися знову. І мить процесія прийняла думку й виконала. Та ще не вийшли миль, як проти них виступила велика маса людей і поліція. На запит поліції (через перекладача), чому вони роздзяглись, духовори їм відповіли, що Адам у раї теж ходив без одіння, бо він ще не згрішив. „І ми теж не грішні“, говорили духовори. Спиталися їх, чи вони одінуться й вернуться до своїх осель. Ні, вони мусять іти в світ, куди їх воля божжа веде. Ми замкнемо вас до арешту, заявила поліція. Це ваша справа. Вони не протривали, як поліція їх оділи й відвели до арешту в іміграційні домі. На другий день їх усіх суджено за непристойне обнаження й засуджено кожного з них на три місяці в'язниці.

Коли подібна процесія духоворів трапилася в іншому місці, канадійська поліція кинула їм одіж до великої салі й замкнула їх у салі. Ніч була душна й вогка й хмари комарів пхалися до салі. Духовори били комарів, поки могли, а далі одяглися. На другий день поліція їх відставила до їх осель.

Так почалися поважні клопоти канадійського уряду з духоворами. Група „синів свободи“, наприклад, запалила громадську молотилку. Як інші піймали винуватців, їх побито й закуто в кайдани. Поліція, котрої інтервенції домагався Верігін, не знала, як полагати ці справи. Дехто був зате, щоб духовори вирішували їх самі між собою, і порадили Верігінів відкликати обвинувачення, але Верігін домагався канадійського суду. На суді вони поясняли палення машин як льогічний вислід палення російських рушниць на Кавказі. Кожний з них дістав по три роки в'язниці.

Неменше цікаві річі розказує автор про відношення Верігіна до жінок, з котрих видно не одна хотіла стояти злишком „Христа“. За поведінку між Верігіном і деякими духоворами виринали преріжні суперечки.

Іншим жерелом сварок було питання комунізму. Верігін стояв за те, що всю землю кожної колонії треба управляти збирно, комуністично. Деякі духовори хотіли розділу, себто індивідуальної власності. Верігін казав їм, що комунізм заведено лише на пробу, на один рік. Однак він робив усе можливе, щоб комунізм задержати, бо тоді спільною касою керував він. По трох роках оселення на канадійських землях канадійський уряд домагався від поселенців, щоб кожний з них записався в уряді як власник своєї частини. Верігін любив,

що це може розбити його царство. Під його впливом „вірні“ відмовилися сповнити бажання уряду, кажучи, що це гріх для християнина мати землю на приватну власність. Серед цього спору Верігін з двома молодими жінками виїхав до Нью Йорку. Звідти він почав працювати через квейкрів за добування нової землі на поселення в Злучених Державах. Він навіть вернувся до Росії, де говорив зо Століпіним, міністром внутрішніх справ, за поворот духоворів до Росії; та російський уряд духоворів назад не хотів мати.

Тимчасом канадійський уряд почав виконувати закон про поселення. Тих духоворів, що виконали закон, лишив на землі, іншим казав покинути „гомстеди“, дозволяючи лише задержати 15 акрів на кожного члена родини.

У цей спосіб Райт малою почастиною ріжні переходи духоворів серед найріжнорідніших умовин. Були в них ще нові походи наго, були ще нові мандрівки й переселення. Були важкі переходи з державною владою. Були навіть злочинні вбивства. Духовори пробували жити своїм життям, відрубним від канадійського й американського, але це їм зовсім не повелось. Вони пробували удержувати серед своїх братчиків єдність, але нині в 1940. році, як каже Райт, ріжні духовори годяться зо собою лише в трьох справах: в справі борщу, парової купелі і квашених огірків.

Д-Р СВЕН ГЕДІН,

шведський подорожний, котрого Гітлер іменував головою комітету опіки над втікачами.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШКАГО, ІЛЛ. Річні збори Бр. св. Юрія, відбудуться в ніч з 17. грудня, в год. 7:30 вечір, при Оклей і Райс уа. Проситися членів прийти на ці збори тому, що буде вибір нового уряду на наступний рік, а старий уряд дасть справоздачу за цілорічної праці. Буде кожному интересно почути, що цей уряд зробив, а що не зробив. Також проситися довгочасних членів прийти та віривати своїм заглядом, бо в противний разі можуть бути суспендовані. — Василь Пиланіт, предс.; М. Федиский, кас.; Андрій Боднарчук, секр.

Людський мозок осягає свою найбільшу вагу в 20 році життя людини.

НОВІ ПОРЯДКИ В ФРАНЦІЇ

ВІШН. — Малі місцевості будуть далі голосувати і вибирати свій заряд. Та більші міста будуть правлені технічними знавцями, яких назначуватиме уряд. Таке заповів уряд маршала Петена.

РЯТУЮТЬ ТВОРИ ШТУКИ

АТЕНИ. — Грецький уряд має немалий клопіт з тим, як переховати пам'ятки старинної грецької культури, головні різьбарства, що наражені тепер на знищення наслідком ворожого бомбардування.

ВПИСУЙТЕ СВОІХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ІХ БУДУЧИНУ

Дайте Дарунок

що принесе радість

не лише на один день

- АЛЕ НА ЦІЛИЙ РІК -

Що року більше і більше читачів замовляє „Свободу“ як дарунок для приятелів. Чомуб не зробити цього Вам? Замовте для приятеля „Свободу“ на рік або пів року. Ми вишлемо перше число на його адресу (щоб він одержав на Різдво), у гарній різдвяній конверті, з різдвяною карткою, яка повідомить його, що Ви замовили для нього „Свободу“ як дарунок. Дайте Ваше замовлення ще сьогодні. Лише виповнить залучений блянкет:

Висилаю \$6.00 на річну передплату

Висилаю \$3.25 на піврічну передплату

Висилайте „Свободу“ на

Його адреса

Місцевість і стейт

Мое ім'я і адреса є:

Кожного дня Ваш приятель буде одержувати „Свободу“ й буде мати гарну пам'ятку з Вашої дбайливості.

Пишіть до:

„СВОБОДА“

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ

5 ЦЕНТІВ ОДНА

ЛТ 6 ЗА 25 Ц.

з ковертами

з гарними віршами.

СВОБОДА

83 GRAND STREET
JERSEY CITY, N. J.

Не чекайте до останньої хвилини, замовляйте картки тепер, поки ще є добрий вибір. Замовлені пізніше різдвяні посилки можуть задержатися на пошті через святочну глоту й Ви їх не отримаєте на час. Вишліть моні-ордер, або марки сьогодні і будете мати чудові картки на Різдво.

Також маємо гарні картки з українськими вишивками в кодрах, без друкованих поздовжень, які однак можна ужити на Різдвяні картки. Ці картки продаються без конверток по 5 ц. за штуку, або по 25 ц. за 6 штук.

ЖІНОЧИЙ ВІДДІЛ У. Н. СОЮЗУ Ч. 455. У НЬО ЙОРКУ

Відограє в 4. діях представлення

„ІНОТИТУТКА“

І КОМЕДІЮ В АМЕРИКАНСЬКІЙ МОВІ

В НЕДІЛЮ, 15. ГРУДНЯ (DECEMBER 15, 1940)

В САЛІ CARPATHIA HALL, 217 E. 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок точно в годині 7:30 вечір.

Вступ 40 ц. (Включаючи Текс.)

В обох представленнях бере участь тільки роджена тут мова. Присутність старших громадян заохотить цю молодь до дальшої праці. Тому приходьте усі.

291

ПРОБА. — Американський департамент війни замовив поважне число цих авт, котрі мають заступати мотоцикли, бо вони можуть без труднохати болотом.

Заходами Української Католицької Дієцезії

29. ГРУДНЯ 1940. 8. ГОДИНА ВВЕЧІР.

НЬО ЙОРК, TOWN HALL
(113 WEST 43 ST.)

75-ліття Митрополита
ШЕПТИЦЬКОГО

УЧАСТЬ БЕРУТЬ:

ЗЛУЧЕНІ ХОРИ СІМОХ ПАРОХІЙ — 300 СПІВАКІВ

диригент: ОЛЕКСАНДЕР КОШИЦЬ

МАРІЯ СОКІЛ — АНТІН РУДНИЦЬКИЙ — РОМАН ПРИДАТКЕВИЧ

БІЛЕТИ (в ціні: 2 дол., 1.50 дол., 1 дол., 75 і 50 центів) набувати можна: в укр. кат. Парохіях Нью Йорку та околиці; у „Сурмі“ та в п. Задорещкого; в Карпатія Гол; в книгарні „Свободи“.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ КЕСЛ, ПА.

3 Листопадового Св'ята.

Українська колонія в Нью-Кесл невеличка, всього коло сорок родин. Є тут тільки укр. прав. громада й один відділ Укр. Нар. Союзу.

Та хоч мала наша громада числом, зате сильна духом, особливо є кому в ній працювати на народній й церковній ниві. Від чотирьох років багато оживили нашу громаду добрі сусіди з Йонгставну, особливо хор „Бандурист“, що під проводом о. С. Мусійчука не раз і не два до нас загощували з концертами.

Цього року в нашій громаді сталася несподіванка, ми зорганізували свій власний хор „Сурма“. Невеличкий він, числом 24 співаків, але при тяжкій праці хористів й доброго диригента й учителя о. С. Мусійчука, що не жалує трудно і приїздить вчити нас аж з далекого Йонгставну, двайцять миль — цей хор цього року, дня 1. грудня, дав в нашій громаді перший раз в історії, своїми силами Гарний Листопадовий Концерт. Підготовка йшла всього два місяці, та за цей час хор зумів вивчитися звичайно десяти пісень, а крім цього були й дуети, соля та деклямації.

В годині шестій вечір при співі хору відправлено в церкві панахиду за жовнів-борців України, з проповіддю о. Мусійчука, а потім в долині, у власній сали відбувся концерт при найбільшій здвигі народу, яке коли небуло тут було. Гарне враження робила невеличка сцена, прибранна в смерічки та цвіти, а посеред неї довкола прибраного Хреста хор з гарної молоді, як маків цвіт.

Свято відкрив передісник громади п. І. Дачко коротким річевим словом, і повстанням з місць вислухали присутні першу пісню хору. Слудували ще пісні: Козака несуть, — Леонтовича; Дуб високий, — Гайворонського з сольом п. А. Ліська (стар.) й „Ми йдем вперед“, — Гайворонського. За цим чутило і виразно віддала деклямацію панна Текля Вересюк, вірш о. С. М., „Повстанем в Перший Листопад“. Так само удадо віддала деклямацію панна Ан. Пашович, з Йонгставну. Сольо сопранове відспівала панна Анна Липна. В неї гарний голос, а за пісні віддала гарні оплески. Був також дует методців з Йонгставну: А. Пашовича й М. Кіхтана.

Святочну промову виголосив п. Максим Оленич з Йонгставну. Промова була гарна, обдумана й на часі. Він говорив, що не треба тішитися, з того, що нам хтось якесь „сонечко зі сходу“, чи з заходу принесе визволення, а треба черпати сил і духа з могили героїв і готуватися до нового зриву з Державу України.

Визначний український композитор Павло Печеніґа Углицький, і скрипак Іван Мороз, що виступлять на радіовій програмі UKRAINIAN YOUTH PROGRAM в суботу, 14. грудня, 30 стації WBNX, 1350 Кс., NEW YORK CITY, 3:45 до 4:00 пополудні.

Співав і хор дівочий кількіка стрілецьких пісень та знову говорив тут роджений молоді наш адвокат п. Михайло Косач. Говорив коротко, але річево в рідній мові, а також дещо в американській. Обоє бесідників нагороджено щирими оплесками.

Гарною точкою був терцет: скрипки, челя й п'яна, що віддала Стефанія Зімак, вірш о. С. М., „Листопада Дні“. В неї неабиякий талант до деклямацій, а вчив її батько, свідомий українець.

На закінчення ще раз виступив хор і відспівав такі пісні: Коло, млина, Гайворонського, і інші.

Не можна забути, що мимо зневіри, яка увійшла в наших людей переведено й збірку, що на поклик о. С. Мусійчука принесла \$16, з чого по обтягненню розходів вислано чезрез „Обеднання“ на піддержку інф. бюра в Вашингтоні невеличку суму \$5.

Зложили по 50 ц.: М. Сметана, С. Століца, П. Безліньський, п. Мельник, Д. Булій, Ярема; С. Зімак, п. Темник, Лісько, Лиско, п. Дидько, п. Верещук, п. Мусійчук, с. С. С. Мусійчук, Геча, А. Ліско, І. Дачко, В. Мудрак; по 25 ц.: п. Століца, П. Сагліца, М. Маланяк, п. Петро, п. Машак, п. Дзімак, п. Куць, п. Булій, М. Оленич, п. Олех, Миланик, Петро, Шулик, Квятковский, і І. Бенджин \$1. Решта дрібними жертвами.

Свято замкнув передісник словами подяки й хор — американським і українським гимном.

Найбільше заселені краї.

Найбільше заселені краї в світі є: Китай, Індія, Росія і Злучені Держави. Вони мають приблизно: Китай 450,000,000, Індія 350,000,000, СРСР Росія 180,000,000, а Злучені Держави 130,000,000 населення.

ЯК ПРИГОТОВИТИ ДОБРУ КАВУ

Щоб скріпити природні якості кави і добути з неї повний усьє смак і аромат, належить додати в кавовар або „перколятор“

ЦИКОРІЮ ФРАНКА

„ФРЕНК ЧИКОРІ“
Цю поживну приправу можна дістати у всіх гросернях.

Made in U. S. America

HEINR. FRANCK SONS INC. PLUSHING, N. Y.

BATES & ANDERSON ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ HUDSON, N. Y. ТЕЛЕФОН: 172

Католицький асистент

ЗАВЖДИ

Найкраща услуга вимагає в кожній дрібниці особистої уваги. Таким чином ніякої подробиці не переочиться і не за-недається.

Ще від 1900 року гаслом цієї фірми є: дати кожній родині особисту увагу й заінтересування — завжди.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Bayonne 3-0540

FIRST MEMORIAM

In remembrance of Anna Romanyshyn, beloved wife of Gregory and mother of William, Mary and Cathryn; who left us December fourteenth in the year nineteen hundred and thirty-nine. She is gone, but never forgotten.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВІ, І ШКІРИ, жовтуха, пирок, моче- вого міхура, загальне ослаблення, пухнення жєлєзї.

ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ НА БАЖАННЯ Х-РАУ

Поради Даром.
Екзамінація і Бадання Крові \$2.00.
ЛІЧЕННЯ РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ
Гонорар приступний
Dr. BURTON DAVIS
415 LEXINGTON AVENUE,
Cor. 43rd St., Fourth Floor,
NEW YORK CITY.
ГОДИНИ дїями: від 9 рано до 7:30
вечером. В четвер від 9 до 4.
Неділями і святами від 10 до 1.

Д-р ВОЛОД. ГАШИЦЬ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066
Урядові години: Від 1 до 3 попол.,
від 6 до 8 вечір.
В неділі згідно з умовою.

БОЛІНІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болучі ноги, флєбі-тіс (запалєння жил), напухлі або болучі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 вечір, в понеділки і четвер-ти від 1 до 8:30 вечір. Немає уря-дових годин у неділі.

Dr. L. A. BENLA

320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до
12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі
рано від 10 до 12.

ДІСТАНУТЬ ЗАНАТТЯ

ПОТРІБНО Робітника на фарму за-
раз. Має знати ікоти
машинною і трактором. \$8.
EWASHKO FRANK
R 1, BATH, PA.
МОЯ СПЕЦІАЛЬНІСТЬ продаж
забраних за моргєжк домів в різ-
них секціях. Також, як маєте дім на
продаж, або як хочете замінити свою
лоту за дім, приходіть до офісу.
STEPHEN D. SATZEWICH
Real Estate & Insurance
32 E. 7th ST., NEW YORK CITY

НА ПРОДАЖ

Бучерня-Гросерня-
Делікатесен — ве-
ликий електричний рефреджерейтор,
корнеровий скєп, 3 кімнати, низький
рєнт, торг \$500 тижєнево. Ціна \$2,300
для скорого купця. Замкєнено в неділі
і свята. Зголосіться до:
J. TANSKI
17 St. Marks Place, New York City.
Tel.: GR. 3-2223

ПОШУКУЮ

Анни Лукіанович з
роду Анна Грабінко,
з села Довгів, Росія. 20. грудня,
1919. мешкала у Waterburg, Conn.,
U.S.A. Хтоби знав про родину Лу-
кіановичів, прошу зголосіться на
адресу: Mike Mudryk, P.O. Sub.
No. 2, Saskatoon, Sask., Canada.

ДОМИ НА ПРОДАЖ

НЕБУВАЛА НАГОДА. Продам дім
на 8 кімнат з двома верандами, гар-
ражд, електрика, газ, холодаильня,
печ, що опрієжає олією. Все нове.
Продам за таку ціну, яку хто по-
дасть, або замінюю завуку небуло
фарму без моргєжк. Голосіться до:
D. WOLTSCHOK, 176 Beverly Road,
East Hempstead, L. I., N. Y.

Д-р С. ЧЕРНОВ

- Гострі і хронічні недуги чолові-
ків і жінок Шкіра й кров.
- Аналіз крові для подружжого сві-
доцтва.
- Гемороїди й желєзки лікуєтьє без
операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY. Room 14.
GRAMERCY 7-7697
Офісові години: 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & Флюроскоп. — Екзамінація \$2.00.

DR. M. SMITH

NEW ADDRESS
224 E. 15th ST., NEW YORK
Between 2nd & 3rd Aves.
Hours: 12—2, 6—8.
Tel.: STuyvesant 9-1679

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ

Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8
ввечір. В неділі згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

ПОПРОБУЙТЕ ЧИСТІ ПРИРОДНІ ЛІКИ ЄВРОПЕЙСЬКІ ЧАЇ:

1. — ГРУДНИЙ ЧАЙ — для тих,
що терплять на кашель і
продихові подразнення ана-
салою простуди.
Ціна \$1 за пакет.
2. — ШЛУНКОВИЙ ЧАЙ — для
тих, що терплять на шлу-
нок і кишкові недомогання:
газ і згєгу, спринчену на-
діром квасу в шлунок і
часове затвердження.
Ціна \$1 за пакет.
3. — ДІОРЕТИЧНИЙ ЧАЙ —
для тих, що терплять від
запору сєчі, принаїлого
подразнення міхура й сєчо-
вого проволу, та бол кри-
жєй від простуди.
Ціна \$1.75 за пакет.

Посилайте свої замовлення до:
Mrs. GRETA LESKOVAR,
507 E. 73 St., New York, N. Y.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІ- ТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛФІО І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

СЕМЕН П. КАНЯ

Український
ПОГРЕБНИК
Цілий
похорон
навть за
\$150
433 STATE ST.,
PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна.
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch Office (Philad):
969 SOUTH BROAD ST.,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8586

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує потребами по ціні так
низькій як \$150
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 6th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

ВЯЧЕСЛАВ БУДИНОВСЬКИЙ НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ

історичне оповідання
про цікаві шляхетські й ку-
пельські історії з часів, коли
історична Польща правила У-
країною, а турки правильно на-
їзджали на неї на грабїах.

ЦІНА 75 ЦЕНТІВ.
„СВОБОДА“
31-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.

Стріла вирвала трошка тіла
з руки Тарзана. „Бачиш?“ за-
сміялась дівчина. „Моя стріла
йде там, де я бажаю“.

Кров спливала з Тарзанової
рани, але він не зважав на це.
Та якраз це зворушило в див-
ний спосіб дівчину.

Перший раз в житті в її дн-
кім серці збудилось щось, по-
дібне до жалю. Вона дістала
бажання зав'язати його рану,
згоїти біль.

„Чи тобі жалко, що ти мене
зранила?“ запитав Тарзан смі-
ючись. „Ні“, відповіла дівчи-
на нагло, „я рада з цього“.

ТАРЗАН, ч. 178. Джерело жалю.

THE ARROW CLIPPED FLESH FROM
TARZAN'S ARM. "SEE!" THE GIRL
LAUGHED. "MY ARROWS GO WHERE
I WILL THEM."

BLOOD FLOWED FROM
THE WOUND. TARZAN
IGNORED IT; BUT IT
STIRRED THE GIRL
STRANGELY.

FOR THE FIRST TIME IN HER LIFE
SOMETHING AKIN TO PITY ROSE
DREAMILY IN HER WILD HEART. SHE
WANTED TO BIND HIS WOUND, HEAL HIS PAIN.

"ARE YOU SORRY YOU HURT ME?" TARZAN
SMILED. THE GIRL SNAPPED OUT OF HER DREAM.
"NO!" SHE SCOWLED. "I'M GLAD!"